

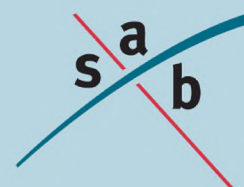
Flora- en faunaraapportage

Beulakerweg, Giethoorn

Gemeente Steenwijkerland

Datum: 18 november 2010

Projectnummer: 100677

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Planomschrijving	4
1.3	Wettelijk kader	6
2	Quick scan flora en fauna	9
2.1	Onderzoeksmethode	9
2.2	Gebiedsbescherming	9
2.3	Soortenbescherming	10
2.4	Conclusie	15
3	Nader veldonderzoek flora en fauna	19
4	Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag	20
5	Voortoets/ Oriënterende habitattoets	21
	Bijlage 1: literatuurlijst	3

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of een ontheffing noodzakelijk is. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken. De flora- en faunarapportage is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. **Inleiding.** Beschrijving van beoogde plannen, ligging van plangebied, de gevolgen van de ingrepen voor de huidige situatie en het wettelijke kader.
2. **Quick scan flora en fauna.** Deze is gebaseerd op een eenmalige veldverkenning. In deze quick scan zijn op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In de quick scan zijn uitspraken gedaan over de effecten van de plannen op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna. Hieruit volgt de conclusie of nader veldonderzoek naar strikt beschermde soorten noodzakelijk is en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet aan de orde is.
3. **Nader veldonderzoek flora en fauna.** Beschrijving van het nader onderzoek, indien dit uitgevoerd is. Hierbij wordt ingegaan op de kwalificaties van de onderzoeker(s), de data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, de methode van onderzoeken, specifieke ecologische kenmerken van de soort en uiteraard de resultaten.
4. **Mitigerende maatregelen.** Als uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt dat het plangebied in gebruik is door strikt beschermde soorten, dan dienen maatregelen te voorkomen dat de ecologische functionaliteit van het plangebied vermindert. Als SAB het opstellen van deze maatregelen verzorgt, dan worden deze beschreven in dit hoofdstuk. Mocht het opstellen van maatregelen niet afdoende zijn en is een **ontheffingsaanvraag** ex artikel 75 van de Flora- en faunawet alsnog aan de orde, dan staat deze ook hier.
5. **Voortoets of Oriënterende Habitattoets.** Dit is alleen in het geval wanneer negatieve effecten te verwachten zijn op (instandhoudingsdoelstellingen van) beschermde natuurgebieden. Aan de hand van de Effectenindicator van het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wordt een inschatting gemaakt van de mogelijk optredende effecten.

De onderzoeken in deze flora en faunarapportage zijn uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving (zie para-

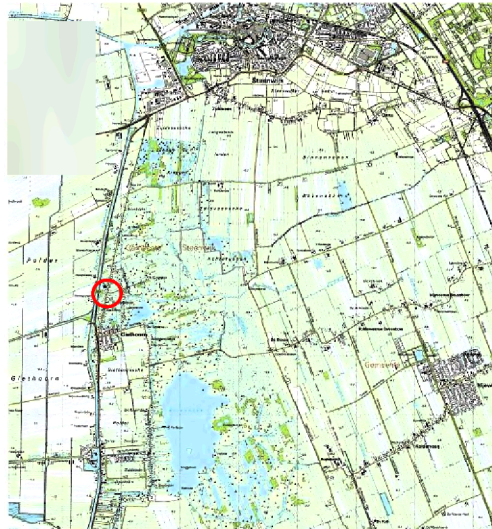
graaf 1.3). Bovendien zijn alle onderzoeken uitgevoerd volgens de door Gegevens autoriteit Natuur meest recent uitgegeven protocollen.

Gegevens flora en fauna

SAB streeft ernaar alle waarnemingen aan (bijzondere) soorten die verzameld worden tijdens flora- en faunaonderzoeken door te geven aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De invoer van gegevens in de NDFF leidt tot een beter overzicht van het voorkomen van (beschermde) soorten en daarmee tot een betere bescherming van deze soorten.

1.2 Planomschrijving

In Giethoorn (gemeente Steenwijkerland, provincie Overijssel) is aan de Beulakerweg 54 de realisatie van een nieuw logiesgebouw beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggend flora- en faunaonderzoek is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB).

Giethoorn ligt ten zuiden van Steenwijk en ten noordwesten van Meppel. De directe omgeving van Giethoorn wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied en natuurgebied, en tevens Nationaal Park, Weerribben-Wieden. Dit natuurgebied is het grootste laagveenmoerasgebied van Noordwest-Europa.

Het plangebied maakt deel uit van de lintbebouwing die kenmerkend is voor de omgeving van Giethoorn. De Beulakerweg vormt een bebouwingslint dat vanuit het noorden (Steenwijk) de kern Giethoorn binnenkomt en parallel loopt aan de provinciale weg N334. Het plangebied ligt ten noorden van de kern Giethoorn in het buurtschap Noordeinde. Het plangebied wordt volledig omsloten door water en is via een brug aan de oostkant verbonden met de Beulakerweg, dat tevens de hoofdontsluiting van het dorp vormt. Aan de westkant van het plangebied ligt de N334 met daarnaast het kanaal Beukers-Steenwijk. Zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied ligt, aan de overkant van een sloot, een woonperceel.

Plangebied

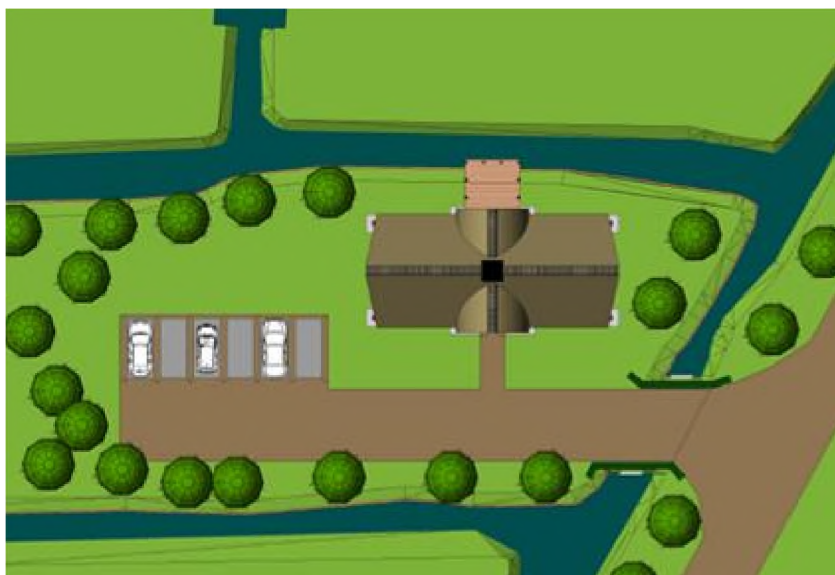
Het plangebied maakt deel uit van een smal, volledig door sloten omgeven perceel. Dergelijke percelen komen veelvuldig voor in Giethoorn en omgeving en zijn daarmee kenmerkend voor het dorpsgezicht. Een smalle, houten brug vormt de verbinding tussen het plangebied en de Beulakerweg. De bebouwing in het plangebied bestaat uit een woonhuis en een losstaande schuur. De rest van het plangebied bestaat uit verharding (tegels en grind) en tuin. De tuin bestaat uit gras en enkele ruiger begroeide gedeeltes. Bomen zijn in het plangebied niet meer aanwezig. In het nabije verleden waren er wel enkele volwassen bomen aanwezig, maar die zijn inmiddels verwijderd. Het gehele plangebied vertoont een intensief en gebruikt karakter. In afbeelding 2 is een impressie gegeven van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 2: Impressie van het plangebied (Foto's: SAB, 2010).

Beoogde ontwikkelingen

In het plangebied is de realisatie van een logiesgebouw beoogd. Dit gebouw moet onderdak gaan bieden aan zes suites. Om de nieuwbouw te kunnen realiseren, dient eerst de oude bebouwing in zijn geheel gesloopt te worden. Het nieuw te bouwen gebouw heeft een rieten kap en een bouwoppervlakte van 120 m². In de toekomstige situatie wordt het plangebied op dezelfde plek ontsloten op de Beulakerweg, maar de houten brug wordt vervangen door een duiker. Deze duiker zal de vorm hebben van een rechthoekige betonnen bak met een doorsnede van ongeveer één bij één meter.

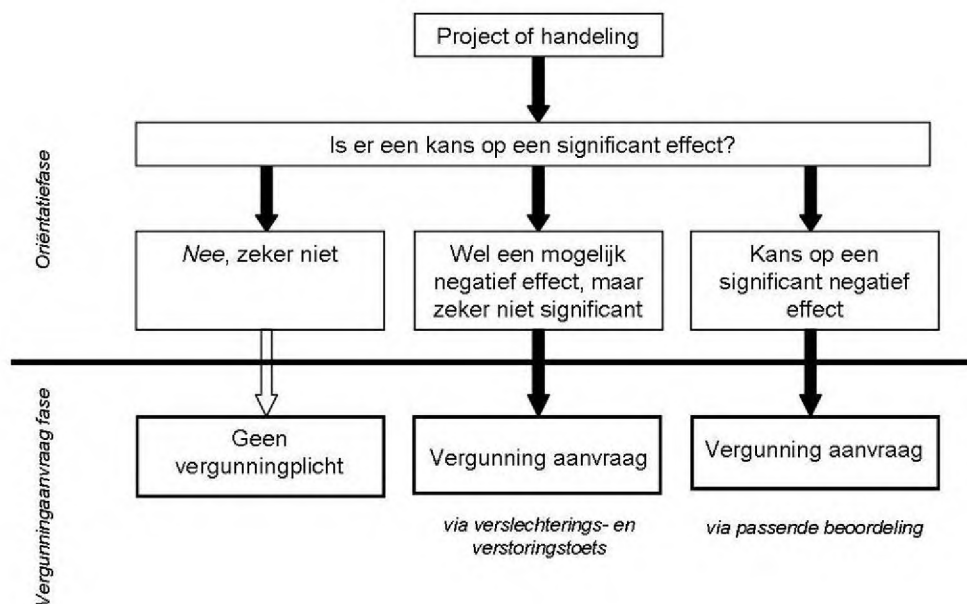
Atbeelding 3: Schets van de beoogde situatie (Bron: Aan De Stegge, 2010).

1.3 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

1.3.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de al bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Atbeelding 4: Schematische weergave van de besluitvorming in relatie tot de NB-wet (1998).

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

1.3.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderschei- den:

1. beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
3. beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

1.3.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop- grond- of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2 Quick scan flora en fauna

2.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB Arnhem B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), De Zoogdieren van Overijssel (Bode *et al.*, 1999) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 8 november 2010 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V. het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

2.2 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

2.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Wieden". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 450 meter afstand. Gezien de afstand, tussenliggende elementen (bebouwing, wegen, agrarisch gebied) en de kleinschalige ingreep op een reeds bebouwd perceel, zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten. Bovendien is geen sprake van een significante toename van het aantal bezoekers in natuurgebied "Wieden". Dit gebied ontvangt jaarlijks tienduizenden bezoekers (www.np-weerribbenwieden.nl). Door de bouw van het logiesgebouw neemt dit aantal waarschijnlijk met slechts enkele tientallen per jaar toe.

2.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Natuurgebied "Wieden" maakt wel onderdeel uit van de EHS. Dit gebied ligt op ongeveer 450 meter afstand en is ook aangewezen als Natura 2000-gebied. Gezien de ligging buiten de

EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. Indirecte aantasting van de EHS valt met de beoogde plannen ook niet te verwachten. Tussen het plangebied en de EHS zijn bebouwing, wegen en agrarische gronden gelegen, die voor een barrièrewerking zorgen. Van een significante toename van bezoekers in natuurgebied "Wieden" is ook geen sprake. Dit gebied ontvangt jaarlijks tienduizenden bezoekers. Door de bouw van het logiesgebouw neemt dit aantal waarschijnlijk met slechts enkele tientallen per jaar toe. Negatieve effecten op de EHS zijn niet te verwachten.

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten aanwezig. Dit geldt vooral voor de slootkanten aan de rand van het plangebied. Deze slootkanten worden niet aangetast, waardoor de desbetreffende groeiplaatsen behouden blijven. Er is in het plangebied een uitgebloeid exemplaar aangetroffen van de Zwanenbloem (*Butomus umbellatus*). Dit betreft een soort die is opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit tabel 1 geldt dat ze licht beschermd zijn. Er geldt een algehele vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen waarbij groeiplaatsen van soorten uit tabel 1 aangetast worden. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft. Tijdens het verkennende veldbezoek zijn hoofdzakelijk algemene soorten aangetroffen zoals onder andere Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*), Riet (*Phragmites australis*), Paardenbloem (*Taraxacum officinale*), Madeliefje (*Bellis perennis*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Fraaie vrouwenmantel (*Alchemilla mollis*), Koninginnekruid (*Eupatorium cannabinum*), Krabbenscheer (*Stratiotes aloides*), Zwarte nachtschade (*Solanum nigrum* subsp. *nigrum*), Pitrus (*Juncus effusus*) en Rode klaver (*Trifolium pratense*). Aangetroffen plantensoorten zijn kenmerkend voor een voedselrijk en verstoord ecosysteem. Strikt beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) en het boek Zoogdieren van Overijssel (Bode *et al.*, 1999) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Aardmuis (*Microtus agrestis*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Bunzing (*Mustela putorius*), Dwergmuis (*Microtus minutus*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Egel (*Erinaceus europaeus*), Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), Haas (*Lepus europaeus*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Mol (*Talpa europaea*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Vos (*Vulpes vulpes*), Wezel (*Mustela nivalis*) en Woelrat (*Arvicola terre-*

stris) en de meer strikt beschermde soorten Steenmarter (*Martes foina*), Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) en Otter (*Lutra lutra*) voor.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied zijn relatief weinig ruige delen aanwezig. Toch zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van algemeen voorkomende soorten als Egel (*E. europaeus*), Huisspitsmuis (*C. russula*), Mol (*T. europaea*) en kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Steenmarter

De strikt beschermde Steenmarter komt volgens verspreidingsgegevens ook voor in en/of in de omgeving het plangebied. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. De bebouwing die door de ontwikkelingen in het plangebied wordt aangetast, is intensief in gebruik. Deze bebouwing is niet geschikt om te dienen als vaste rust- of verblijfplaats voor steenmarters. Er zijn ook geen sporen aangetroffen die wijzen op aanwezigheid. Negatieve effecten van de beoogde plannen op vaste rust- of verblijfplaatsen van steenmarters zijn niet te verwachten.

Waterspitsmuis

De Waterspitsmuis verblijft in goed ontwikkelde oevervegetatie bij schoon, stilstaand of langzaam stromend water. Het plangebied wordt aan drie zijden door een watergang begrensd. Dit water is van voldoende kwaliteit en de oevervegetatie is op enkele plaatsen voldoende ontwikkeld om als leefgebied te kunnen dienen voor de Waterspitsmuis. Met de beoogde plannen wordt op de plaats van de brug een duiker aangelegd. De sloot en oever worden daarom op deze plaats aangetast. In de toekomstige situatie blijft er echter een ruime waterdoorgang aanwezig en bovendien is de oever in de huidige situatie niet begroeid op de locatie van de brug. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op vaste rust- of verblijfplaatsen van waterspitsmuizen zijn niet te verwachten.

Otter

De Weerribben en Wieden is één van de weinige plekken in Nederland waar de strikt beschermde Otter voorkomt. Nadat deze soort eind twintigste eeuw in ons land was verdwenen, zijn er in 2002 weer otters uitgezet in de laagveengebieden in Zuidoost Friesland en Noordwest Overijssel. De Otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust in allerlei soorten water. Otters stellen niet veel eisen aan hun habitat, zolang er maar schoon, zoet water aanwezig is en er voldoende dekking en rust beschikbaar is. Otters zijn schuwe dieren en zullen zich dan ook niet snel vestigen in de buurt bebouwing en menselijke activiteit. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom en is bovendien ingesloten door wegen. Daarmee vertoont het gebied een sterk verstoord karakter. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de Otter zijn daarom met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet aanwezig in het plangebied. Negatieve effecten op de Otter zijn niet te verwachten.

2.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens, *et al.*, 1997; Bode *et al.*, 1999) komen in de omgeving van het plangebied Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laatvlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, spleten en achter loshangende schors). De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Alle bebouwing in het plangebied zal worden gesloopt in het kader van de beoogde ontwikkelingen. Zowel het woonhuis als de schuur is qua bouwstijl geschikt om vaste rust- of verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten vleermuizen te kunnen herbergen. Door het gebruik van houten gevelbetimmering en windveren zijn potentiële verblijfplaatsen ontstaan. Met de sloop van de bebouwing zijn negatieve effecten op gebouwbewonende soorten vleermuizen op voorhand niet uit te sluiten.

Abbeelding 5: potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten vleermuizen.

Boombewonende soorten vleermuizen

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Binnen het plangebied komen geen bomen voor, waardoor vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn uit te sluiten binnen het plangebied. Niet lang geleden stonden er wel enkele (één of twee) bomen, maar deze zijn inmiddels verwijderd. Met de geplande ontwikkelingen zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen uit te sluiten. Of het verwijderen van de bomen in het verleden heeft geleid tot negatieve effecten is niet vast te stellen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen (bomenrijen, houtsingels) cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Binnen het plangebied zijn geen duidelijke lijnvormige elementen te onderscheiden. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op vaste vliegroutes zijn om die reden uit te sluiten.

2.3.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standdaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied is door het ontbreken van struweel en bomen in zeer beperkte mate geschikt als broedgelegenheid voor vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tijdens het verkennende veldbezoek is de volgende soort aangetroffen: Koolmees (*Parus major*). Deze soort is niet jaarrond beschermd. Er zijn ook geen sporen of nesten aangetroffen van jaarrond beschermde soorten. De afwezigheid van bomen en struiken zorgt ervoor dat weinig broedgelegenheden voor vogels aanwezig zijn binnen het plangebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen zijn niet te verwachten gezien het gebruik van platte dakpannen die goed op elkaar aansluiten. Voor gierzwaluwen geldt dat de geringe hellingshoek van het dak en de gebruikte dakpannen vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort in het plangebied onwaarschijnlijk maken. De aanwezige bebouwing is bovendien niet toegankelijk voor uilen. Negatieve effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten worden niet verwacht.

2.3.5 Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (■■■■■ *temporaria*), Bastaardkikker (■■■■■ *klepton esculenta*), Meerkikker (■■■■■ *ridibunda*) en de meer strikt beschermde soorten Rugstreeppad (*Bufo calamita*) en Heikikker (■■■■■ *arvalis*) voor.

Algemene soorten

Algemene soorten, zoals Bruine kikker (*R. temporaria*) en Gewone pad (*B. bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebied gelegen habitats niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Het plangebied wordt aan drie zijden begrensd door watergangen. Deze watergangen zijn zeer geschikt om te dienen als leefgebied voor vissen. Om deze reden is niet te verwachten dat dit water dient als voortplantingsbiotoop van de strikt beschermde Heikikker. Vissen eten namelijk kikkerlarven. Bovendien wordt er door de aanleg van een duiker slechts een klein deel van de watergang aangetast en betreft het een tijdelijke aantasting. Als de duiker er ligt, is de situatie min of meer gelijk aan de huidige situatie met een brug. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van de strikt beschermde Heikikker worden niet verwacht.

Tijdens de ontwikkelingen dient wel rekening gehouden te worden met de Rugstreeppad. De Rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van ondiepe wateren die snel opwarmen, zoals tijdelijke poeltjes en plassen. Wanneer de bebouwing gesloopt is en het gebied bouwklaar wordt gemaakt voor de nieuwbouw, kan een geschikt habitat voor rugstreeppadden worden gecreëerd. Aanbevolen wordt om het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen en natte plekken te dempen. Ook kan ervoor worden gekozen om een paddenscherm rondom het plangebied te plaatsen.

2.3.6 Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als Ringslang (*Natrix natrix*) en Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de Ringslang (*N. natrix*) wel eens in de omgeving waargenomen. De Ringslang is een echte waterslang en geeft hierin de voorkeur aan ondiepe wateren, zowel stromend als stilstaand, met dichtbegroeide oevers en met bos (Spitzen- van der Sluijs *et al.*, 2007). Eieren worden meestal in hopen organisch materiaal gelegd, zoals blad- en composthopen. In de watergangen rondom het plangebied zou de Ringslang voor kunnen komen, maar geschikt landhabitat is niet aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de Ringslang worden binnen het plangebied niet verwacht.

2.3.7 Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn enkele beschermde soorten aangetroffen die op basis van hun soortspecifieke eisen mogelijk voor kunnen komen in de watergangen bij het plangebied. Het gaat om de soorten Bittervoorn (*Rhodeus amarus*), Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) en Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*). Bij de aanleg van de duiker is er slechts sprake van een tijdelijke aantasting van de watergang. Er komt een duiker te liggen met een grote doorsnede, zodat vissen in de nieuwe situatie een min of meer gelijk habitat hebben als onder de huidige omstandigheden. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde vissoorten worden niet verwacht.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortgroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. In de sloten aan de rand van het plangebied is Krabbenscheer (*Stratiotes aloides*) aangetroffen. Deze plantensoort, die op de rode lijst van Nederlandse planten staat, is de enige plant waarop de groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) zijn eieren afzet. De groene glazenmaker is strikt beschermd door de Flora- en faunawet. Deze soort is tijdens het veldbezoek niet waargenomen, omdat het bezoek buiten het actieve seizoen voor libellen plaats heeft gevonden. Aangezien de krabbenscheervegetatie niet wordt aangetast met de beoogde ontwikkelingen, zijn negatieve effecten op het voorkomen van de groene glazenmaker niet te verwachten. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn niet te verwachten gezien de aanwezige habitats.

2.4 Conclusie

In het plangebied aan de Beulakerweg 54 te Giethoorn (gemeente Steenwijkerland, provincie Overijssel) zal de bouw van een logiesgebouw worden gerealiseerd. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden

en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

2.4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden. Het plangebied te Giethoorn ligt niet in de EHS of een gebied dat is aangewezen in het kader van de NB-wet. Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat zowel beschermd is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 als de EHS, is het Natura 2000-gebied "Wieden". Dit gebied ligt op een afstand van ongeveer 450 meter. Gezien de afstand, tussenliggende elementen (bebouwing, wegen, agrarisch gebied) en de kleinschalige ingreep op een reeds bebouwd perceel, zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten. Van een significante toename van bezoekers in natuurgebied "Wieden" is ook geen sprake. Dit gebied ontvangt jaarlijks tienduizenden bezoekers. Door de bouw van het logiesgebouw neemt dit aantal waarschijnlijk met slechts enkele tientallen per jaar toe. Zowel directe als indirecte negatieve effecten op beschermde gebieden zijn niet te verwachten.

2.4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt). De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren. Door de werkzaamheden kunnen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard.

Algemene soorten

De meeste van deze soorten zijn beschermd maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Strikt beschermde soorten

Voor soorten die vermeld staat op tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet geldt dat bij een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Strikt beschermde gebouwbewonende soorten vleermuizen zijn, gezien de verspreidingsgegevens, aanwezige habitats en soortspecifieke eisen niet op voorhand uit te sluiten binnen het plangebied.

Verder kunnen bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen

in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels tijdens hun broedseizoen zouden kunnen verstoren. Werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of tijdens het broedseizoen, als broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied uitgesloten kunnen worden.

	Jan.	Feb.	Mrt.			Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Broedvogels												

Tabel 1: Indicatieve periode uit te voeren werkzaamheden. Groen: werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden. Oranje: werkzaamheden mogen uitgevoerd worden mits geen broedgevalen aanwezig zijn.

2.4.3 Nader onderzoek

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat een aantal strikt beschermde soorten mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. Voorafgaand aan de ingrepen dient een nader onderzoek te worden opgestart naar:

- Gebouwbewonende soorten vleermuizen onderzoeksperiode: globaal 15 mei - eind juli (kraamkolonies) en 15 augustus – 1 oktober (paarverblijven). Deze onderzoeksperiodes zijn gebaseerd op het Protocol Vleermuisonderzoek van het Netwerk Groene Bureaus (2010), dat tevens als leidraad gehanteerd wordt door het Ministerie van LNV voor een ontheffingsaanvraag.

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de Flora- en faunawet wordt overtreden. Mocht het niet mogelijk zijn om dit te voorkomen, dan is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Een dergelijke ontheffing is alleen onder beperkte omstandigheden verkrijgbaar.

Compenserende en mitigerende maatregelen moeten altijd voorafgaand aan de uitvoering van de beoogde plannen worden gerealiseerd.

2.4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in het nieuw te bouwen gebouw;
- als er een zolder of vliding wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;

- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de sloot naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen en huismussen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

3 Nader veldonderzoek flora en fauna

Uit de quick scan flora en fauna blijkt dat strikt beschermde gebouwbewonende vleermuizen niet zijn uit te sluiten binnen het plangebied. Een nader veldonderzoek is noodzakelijk om te specificeren of strikt beschermde soorten een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. SAB kan hier een rol in spelen door de opdracht tot een gerichte veldinventarisatie nader te formuleren en de veldinventarisatie te (laten) doen. De kosten voor het uitvoeren van het veldonderzoek zijn afhankelijk van de grootte van het plangebied en het aantal te onderzoeken soorten. Een offerte kan indien gewenst opgevraagd worden.

Hieronder wordt per soort een indicatie gegeven van de onderzoeksperiode waarin het nader veldonderzoek uitgevoerd kan worden:

- gebouwbewonende soorten vleermuizen, onderzoeksperiode: globaal 15 mei - eind juli (kraamkolonies) en 15 augustus – 1 oktober (paarverblijven).

SAB is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus. De uit te voeren veldonderzoeken worden uitgevoerd conform de protocollen die zijn opgesteld door dit netwerk. Zo vindt het vleermuizenonderzoek plaats conform het protocol vleermuisonderzoek van het Netwerk Groene Bureaus (2010). In de protocollen is opgesteld dat het voor bepaalde soorten noodzakelijk is om meerdere malen (minimaal twee keer) het plangebied te bezoeken om deze soorten uit te sluiten. Voor vleermuizen geldt verder dat tussen de verschillende veldbezoeken ongeveer 14 dagen dient te zitten. Het aantal veldbezoeken is verder afhankelijk van de grootte van het plangebied.

Bij de uitvoering van de plannen dient rekening gehouden te worden met een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Deze voorwaarden zijn altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4 Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag

Pas als het exacte gebruik van het plangebied door gebouwbewonende vleermuizen bekend is, kan worden bepaald of overtreding van de Flora- en faunawet plaatsvindt en welke maatregelen nodig zijn om overtreding van de wet te voorkomen.

5 Voortoets/ Oriënterende habitattoets

Het dichtstbijzijnde gebied dat beschermd is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het Natura 2000-gebied "Wieden". Dit gebied ligt op een afstand van ongeveer 450 meter, zodat geen sprake is van directe effecten op het Natura 2000-gebied. Indirecte effecten op het beschermde gebied zijn niet te verwachten gezien de afstand, tussenliggende elementen (bebouwing, wegen, agrarisch gebied) en de kleinschalige ingreep op een reeds bebouwd perceel. Bovendien is van een significante toename van het aantal bezoekers in de "Wieden" geen sprake door de beoogde ontwikkeling. Een voortoets wordt niet noodzakelijk geacht.

Bijlage 1: literatuurlijst

De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van in het wild levende zoogdieren. [redacted], Zwolle.

van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

_____, _____, _____ 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

■■■■■, 2005, Heukels flora van Nederland, 23^e druk, uitgeverij Wolters Noordhof, Groningen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

_____, _____, _____, _____, _____, de
_____, _____, de _____, _____, _____, de Vos, M.T.,
Soes, D.M., _____ & _____ 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelder-
land. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.waarneming.nl

www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

www.np-weerribbenwieden.nl